

Kinesisk med 99 simple skriftegn

中 Hæfte 2

三个大人入山

太人工土木

2013

Niels Mejlhede Jensen, Danmark
田 Tián (English: Qian Tian), Nanjing

Næste 50 kinesiske skriftegn 汉字

I hæftet ”Kinesisk med 50 nemme skriftegn” er der på 24 sider vist 50 af de nemme kinesiske skriftegn med en tilstræbt ”huskeforklaring”, med det formål at begyndere i kinesisk sprog kan overkomme at lære de første skriftegn og få indblik i denne interessante del af kinesisk kultur. Desuden er medtaget 35 andre lidt mere komplicerede tegn, som er grundlæggende for at kunne skrive nogle vigtige simple begyndersætninger, se oversigt over de 85 tegn på hæftets bagside, dvs. på side 24 i hæfte nr.1 (上), som vi her refererer til som: si 1-24. Vi udvider nu her i dette hæfte nr. 2 (中) med 50 også lidt mindre nemme tegn, fx med henblik på at kunne skrive lidt flere ord fra Kinas righoldige geografi og kultur, og for at udvide det kinesiske talsystem.

汉字

Hànzì

kinesisk skriftegn

汉 Han-folket (som det ses i vores typografi her):

et hoved med fladtoppet tørklæde-kyse kigger frem med strithår og en kineserhårpisk i sin højre side. 汉 Han-folkets 字 skriftegn, 字 er omtalt si 1-16.

(Han dynastiet varede i ca. 400 år fra ca. 200 før år 0 til ca. 200 efter, dvs. samtidigt med at Romerriget voksede op og indtog hele Middelhavsområdet).

Skriftegnene er gengivet i stor størrelse på hæftets bagside, si 24, i den almindelige typografi her.

汉人 Hànrén = Hanfolket.

好汉 hàohàn = modig mand, helt

汉子 hànzi = mand, fyr (man, fellow); bemærk den lille forskel til: 汉字 Hànzì = skriftegn.

(子 zǐ = søn: si 1-16).

汉语

Hànyǔ

kinesisk sprog

汉 Han-folkets 语 talesprog. 语 består af 3 elementer: forrest informerer vores lille ”i” person med kasket om de 5 toner i talesproget ved at lade tallet 5 stå på en kasse: 口 kǒu = mund; 5:

五

wǔ

5 (fem)

Skrives som et ”h” der står på den vandrette jord med en vandret himmel eller hat, et h som en hånd med 5 fingre, en hånd som i romertal V (= 5).

(De resterende tal beskrives senere, si 12).

五十个汉字 wǔshí gè Hànzì = 50 kinesiske skriftegn

日语 Rìyǔ = japansk sprog (se si 1-6).

语文 yǔwén = sprog og litteratur; (文 wén = sprog, litt. se si 1-13).

口语 kǒuyǔ = talesprog (口 kǒu = mund:)

På si 1-7 har vi det nemme tegn for mund: 口 kǒu, en firkant for en åben mund, det kan fx være en syngende mund, her et helt kor:

唱

chàng

syngende

3 personer står og synger med åben mund, hos den lave person til højre og den høje bagved ses tungen midt i munden. Den åbne firkantede talende mund indgår i adskillige skrifttegn og ord:

说

shuō

tale

Vi ser en person som en stor åben mund, 2 strithår, og som står og stamper med den ene fod, står ved et tegn som et ”i” for at informere med sin tale.

说明 shuōmíng = forklare, forklaring, illustrere; (明 míng = lyst (bright), klart, se si 1-7).

话

huà

ord, tale

På en kasse ved ”i” tegnet står en taler med udbredte arme og udbreder informationer.

(Kassen = ”tale-firkant” symbolet den åbne mund). (讠 (radikal) symbolet indgår ofte i skrifttegn til tale, sprog osv. som vi ser her; se også om radikaler si 15, si 1-13, 1-20, 1-21).

说话 shuōhuà = tale, snakke, sige

说大话 shuō dàhuà = prale (大 dà = stor, se si 1-4).

电 话

diànhuà

telefon

Telefon: at tale ved hjælp af elektricitet.

(Vores talende person har taget telefonrøret for at tale i en firkantet telefon med 4 felter):

电

diàn

elektricitet

Et kabel op fra jorden fører el gennem et firkantet og 4-delt målerskab ind i huset.

电门 diànmén = el-kontakt (si 1-7)

电车 diànchē = sporvogn, trolleybus (si 1-11).

电 脑

diànnǎo

computer

En elforsynet hjerne, vist som en kasse med krydsledninger i, og med låg på med håndtag, placeret ved en måne 月 yuè der skaber klarhed, (si 1-6).

脑子 nǎozi = hjerne

听

tīng

lytte, høre

Vi så på si 1-10 det nemme halvtæg tegn 厂 chǎng = fabriksbygning. En person står med åben måbende mund ved væggen til det lille halvtæg rum og lytter til T-personen indenfor som står og Telefonerer, T som tīng.

听说 tīngshuō = det siges at ...

Fjerner vi den måbende mund fra 听 fās:

斤

jīn

pund, kinesisk vægtenhed ca. ½ kg

公斤 gōngjīn = kg (kilogram), moderne vægtenhed ("offentlig pund"):

公

gōng

offentlig

En offentlig embedsmand sidder foroverbøjet under to skærme og skriver. Embedsmænd var agtet og betydningsfulde i Kina.

公公 gōnggōng = farfar, kvindens svigerfar

Familiens mest betydningsfulde person. Familien er vigtig i Kina og de ældre højt respekteret. Der er også andre ord for farfar.

(Se næste side: 公共 gōnggòng).

太公 tàigōng = oldefar (si 1-4).

公安 gōng'ān = offentlig sikkerhed, politi, "skaber offentlig fred", 安 ān = fred (si 1-18).

公文 gōngwén = dokument, officiel skrivelse, (si 1-13).

公里 gōnglǐ = km (kilometer), moderne længdeenhed ("offentlig li"):

里

lǐ

li = ca. 500 m, kinesisk længdeenhed

Betyder også: 里 lǐ = indeni

Hvad er der indeni den kasse som er vist på den lodrette stage plantet i jorden?

米

mǐ

m (meter) moderne længdeenhed (1000 m = 1 km)

Betyder også: 米 mǐ = ris (afskallet ris)

Ligner et træ 木 mù (si 1-8) med to strittende risskaller foroven.

Ligner også til dels et kombineret + og x.

公 共

gōnggòng

offentlig

Begge tegn betyder hver for sig offentlig. Den anden embedsmand står glad med korstindrende øjne, udstrakte arme, og spredte ben, og venter på skriverens budskab.

中共 Zhōnggòng = Kinas kommunistiske parti (CPC = the Communist Party of China)

公 园

gōngyuán

park

Vores græske tal π pi nu med flad hue vandrer rundt i den firkant-indhegnede park.

园子 yuánzi = have

Vi så på side 1-16 tegnet 子 zǐ = søn, barn, så en have er en lille park, et ”park-barn”.

元

yuán

kinesisk dollar, møntenhed

Vores græske tal π pi med flad hue, her uden ramme omkring, uden indhegning.

公元 Gōngyuán = efter år 0 (A.D.) tidsregning

分

fēn

kinesisk cent, møntenhed, 100 分 = 1 元.

Betyder også: minut (se si 7)

Her er et forkrøblet π pi klemt ned under to skærme.

人 民 币

rénmínbì

Kinas valuta RMB (currency)

Bemærk den lille forskel på: 币 bì = valuta og 市 shì = by-distrikt (municipality) (se si 16).

民

mín

folk (people, civilian)

Vi ser en person med aflangt firkantet hoved som går med taktfaste fødder og svinger armen frem.

人民 rénmín = folk 公民 gōngmín = borger (citizen)

民主 mínzhǔ = demokrati (si 6)

平民 píngmín = almindelige folk (civilian, common people)

平

píng

fredelig, almindelig, flad, jævn

Et almindeligt ansigt med bred mund, skæve kineserøjne, og flad hat.

早

zǎo

morgen, tidlig

Vi retter det korsformede sigtekorn ind mod morgensolen 日 rì (si 1-6).

早上 zǎoshang = morgen (si 1-11)

午

wǔ

middagstid, noon

Træk-oksen 牛 niú (se si 11) holder hvil ved middagstid 午 wǔ med fodring ved dette hø-stativ lavet som en lodret stolpe med 2 tværbjælker. (NB til forskel fra 午 wǔ, har oksen 牛 niú top-horn).

上午 shàngwǔ = formiddag

Man går ind mod middagstid, ligesom fx: 上车 shàngchē = gå ind i bilen (se si 1-12).

下午 xiàwǔ = eftermiddag

Man går bort fra middagstid ligesom fx: 下车 xiàchē = gå ud af bilen (se si 1-12).

主

zhǔ

vært

Vi så tidligere (si 1-9) tegnene: 工 gōng = arbejde og 王 wáng = konge.

Nu giver vi kongen en kvast på toppen og så bliver han til vært.

主人 zhǔrén = vært, ejer, (master).

Hvis vi så klemmer det skæve T person-radikaltegn (si 1-13) ind til ham inviterer værten os til at bo:

住

zhù

bo

床

chuáng

seng

Består af 木 mù = træ inde under et halvtag med en fugl på taget 广 guǎng = bred, (si 1-8, 10).

Inde under halvtaget står en træseng.

用

yòng

benytte (use)

Tegnet for måne 月 yuè (si 1-6) har her fået en lodret midterstreg for at bedre benytte dens lys.

不用 búyòng = det er ikke nødvendigt, behøves ikke (si 1-19)

公用 gōngyòng = til almindelig benyttelse (for public use) (si 4)

公用电话 gōngyòng diànhuà = offentlig telefon (phone for public use) (si 3)

点

diǎn

klokken

I gamle dage så man ofte et stort solur højt oppe på en gavlvæg eller tårnvæg, fx som en vandret ”stang” der stikker ud fra væggen og kaster en skygge på en cirkelbue med time-tal. Vi ser her dette solur fra siden, sat ovenpå en kasse der er hævet op på 4 stolper.

五点 wǔ diǎn = klokken 5.

五点二十五 wǔ diǎn èrshíwǔ = klokken 5:25,

evt. 五点二十五分 wǔ diǎn èrshíwǔ fēn = klokken 5:25 (klokken 5 timer 25 minutter) (si 5).

十分 shí fēn = vældig meget

十二分 shí èr fēn = mere end vældig meget, 110%, ekstremt meget

时

shí

tid / time

En person står og spejder mod solen 日 rì (si 1-6) for at se tiden.

时时 shíshí = altid

时间 shíjiān = tid (fx i timer og minutter):

间

jiān

rum / måleord for rum

Vi ser gennem en dør 门 mén (si 1-7) ind i et rum med 2 kasser.

点 diǎn har flere betydninger (end = klokken ovenfor):

点 diǎn = dråbe

Der drypper 4 dråber ud af bunden af kassen her, en kasse med et håndtag foroven. I skrifttegn har de forskellige type streger hver deres navne, og netop de 4 småstreger i bunden kaldes: 点 diǎn.

Disse 点 diǎn indgår i mange skrifttegn lige fra de første sider, se fx si 1-4 太 tài = meget.

点子 diǎnzi = ide (idea, key point); (子 zǐ = barn si 1-16), (den lille dråbe der bliver til noget stort).

一点儿 yìdiǎnr = en lille smule; 一 yì = yī = tallet 1, 儿 (ér) = barn (si 1-3 og 1-17).

点火 diǎnhuǒ = tænde ild:

火

huǒ

ild

En person 人 rén vifter med armene, for der er ild.

火车 huǒchē = tog; 车 chē = køretøj (si 1-11).

飞机 fēijī = flyvemaskine:

飞

fēi

flyve

Vi ser en stiliseret fugl flyve med 2 vinger

机

jī

maskine

Et stykke træ 木 mù (si 1-8) gjort fast til en stålbøjle 几 jǐ (si 13) viser her en maskine.

行

xíng

tage hen til, rejse / OK, det går an

Vi ser et T med fod efter et skråt T, begge med hat, så det går an at rejse, alt er OK.

(Der er også andre udtryk for OK).

行人 xíng rén = fodgænger

行 udtales også: 行 háng = række / firma / fag, profession

De to T-er står på række, parat til at træde ind i firmaet. (行 benyttes fx si 13 og 17).

Udtalen Háng gælder også: 杭 Háng for byen: 杭州 Hángzhōu (se si 16).

来

lái

komme, ankomme

Et kors og et slags kryds og foroven en tværstreg viser glæden ved at ankomme, (se 米 mǐ si 4).

去

qù

gå, gå bort, tage til

Et kors ovenpå en tværstreg på en pram viser at man tager bort.

无

wú

ingenting, har ikke

En person med et smalt ansigt og flad hat slår ud med armene og den ene fod for han har ingenting.

无用 wú yòng = ubrugelig, (si 6)

无不 wú bù = uden undtagelse, (si 1-19)

Toilet fx:

无人 wú rén = fri (vacant), uden menneske, (si 1-2)

有人 yǒu rén = optaget (occupied) har menneske, (si 1-15)

手机 shǒu jī = mobiltelefon, (si 1-13)

回来 huílái = vende tilbage, (si 1-7)

开

kāi

åben, begynde

Fx butikken er åben. Døren slår ud med armene for at vise at her er åbent.

关

guān

lukke, close, turn off

Fx butikken er lukket. 人 rén = menneske har taget hat med 2 fjer på og spærrer med udslåede arme for at vise: lukket.

开关 kāi guān = kontakt (switch)

雨

yǔ

regn

Regnen drypper ned med 4 dråber inde i det hus der endda har et ekstra tag på en stor stolpe.

下雨 xià yǔ = det regner (si 1-11)

伞

sǎn

paraply, parasol

En parasol med skråstøtter står på en lodret stage ved et bord.

果

guǒ

frugt

Et træ 木 mù avler en kasse frugt i toppen, en 4-delt kasse (si 1-8).

水果 shuǐguǒ = frugt (水 shuǐ = vand, se si 15).

李

lǐ

blomme (plum) / familienavn

Et træ 木 mù avler børn 子 zǐ forneden: som blommer (si 1-8 og 1-16).

花

huā

blomst

2 stængler bærer en flad blomsterkurv med 2 blomster, stængler som et skråt T + et L med 2 skrå bladstilke. (Venstre stængel: se si 1-13 person-tegn 亻, højre stængel se 七 qī = 7 si 12).

马

mǎ

hest

Jeg husker det som en stiliseret hest med rytter: vi har mave og ryg på hesten med galoperende bagben og rytteren sidder foroverbøjet ind over hestens oprejste hoved. (At den historiske udvikling af dette og andre skrifttegn er anderledes venter vi med til et senere spændende kulturelt studium).

马上 mǎshàng = straks, ("hurtigt som en hest går jeg i gang med dette"). 上 fra si 1-11.

妈 妈

māma

mor

妈 mā = mor udtales på lignende måde som 马 mǎ = hest, så der benyttes samme symbol, men med kvindetegnet 女 nǚ foran. Tegnet 妈 mā fordobles så til 妈妈 māma for at "forsøde" ordet, til det i øvrigt i mange lande udbredte kaldeord for mor.

吗

ma

en spørge partikel

吗 ma udtales på lignende måde som 马 mǎ = hest, så der benyttes samme symbol, men med en måbende mund foran: 口 kǒu (fra si 1-7).

Spørgsmål kan dannes ved at tilføje 吗 ma efter en normal sætning:

你说汉语吗? nǐ shuō Hànyǔ ma? = taler du kinesisk?

Vi så si 1-19 at vi også kan stille et spørgsmål ved hjælp af 不 bù = ikke:

你说不说汉语? nǐ shuō bù shuō Hànyǔ? = taler du kinesisk?

DYREKALENDER: 农历 nónglì = måne-kalender, agrar-kalender (se næste side):

den traditionelle kinesiske kalender, der følger månens faser, med månedsskift ved nymåne.

Der er 12 måneder på et normalår og 13 måneder lejlighedsvis (ca. hvert 3' år).

Traditionel kinesisk livsanskuelse finder det af betydning hvilket dyreår man er født i, og hvorledes forskellige mennesker dermed harmonerer med hinanden

马 mǎ = hest er et af de 12 dyr i 农历 nónglì = kinesiske dyrekalender: år 2002 er hestens år og ligeså hvert 12' år derefter og der før, fx 1990 og 2014. Dyreåret skifter ved 2' nymåne efter vintersolhverv og starter med kinesisk nytår, en stor fest der varer i 2 uger frem til fuldmåne. Månenytåret falder på lidt forskellige tidspunkter i januar - februar fra år til år. Hestens år begynder i 2014 fredag 31 januar og varer til torsdag 19 februar i 2015, hvor fårets år begynder:

羊

yáng

får, ged

Vi ser fårets 2 ører, og at det stritter godt med uld ud til siderne på det runde får.

山羊 shānyáng = ged, bjergged

农

nóng

agrar

En landmand går under sin brede skyggefulde hat med en frøkurv på maven og svinger armen bagud for at så.

历

lì

kalender / gennemgå

Vi ser her at vores h-styrke 力 lì (si 1-14) er krøbet ind under fabriks-halvtaget i 厂 chǎng (si 1-10) for at gennemgå kalenderen.

农民 nóngmín = landmand (se si 5)

日历 rìlì = kalender (normal års-kalender som benyttet hos os), (si 1-6).

生

shēng

føde

Dette tegn er beskrevet: op af jorden 土 tǔ (si 1-8) vokser (fødes) en plante med lodret stængel og 2 øvre tværgrene med et blad oppe yderst til venstre.

Med (si 1-18) 长 udtalt zhǎng fås: 生长 shēngzhǎng = gro om vores fødte plante.

生日 shēngrì = fødselsdag (si 1-6 日 rì = sol, dag)

学生 xuéshēng = studerende (student)

姓

xìng

hedde (om familienavn alene, surname)

Tegnet for kvinde 女 nǚ + tegnet for føde 生 shēng. Kvinden føder en ny til at hedde familienavnet.

姓 xìng benyttes til familienavnet (efternavn), og 叫 jiào (si 1-2) om personnavn (fornavn, given name) eller om det fulde navn. På kinesisk: først familienavn, så personnavn, fx: Jensen Niels.

先 生

xiānsheng

herre, hr., ægtemand, lærer

Vores græske pi π med et korsformet hoved med kasket i nakken spadserede tidligere mod at fødes:

先 xiān = først, tidligere

Hvis vi lader 生 shēng miste jordforbindelsen ved at fjerne bund-tværstregen fås:

牛

niú

ko, okse

Et vigtigt dyr i landbrug. 牛 niú indgår i den kinesiske dyrekalender (fx år 2009). (Se 午 wǔ si 6).

TAL

Vi har tidligere set nogle nemme tal, si 1-3. Her følger alle tal:

一	二	三	四	五	六	七	八	九	十	百	千	万	亿
yī	èr	sān	sì	wǔ	liù	qī	bā	jiǔ	shí	bǎi	qiān	wàn	yì
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	100	1.000	10.000	100.000.000
Kinesisk system:												1 0000	1 0000 0000

100 (ét hundrede) hedder: 一百 yī bǎi = 100

1000 hedder: 一千 yī qiān = 1.000

1 0000 hedder: 一万 yī wàn = 10.000

1 0000 0000 hedder: 一亿 yī yì = 100.000.000

(yī kan udtales yí eller yì afhængigt af tonen på det efterfølgende ord).

Kinesisk talsystem skifter i blokke med 4 nuller, mens vi i vesten benytter 3 nuller. (Bør huskes også når vi taler engelsk med kinesere, samt at fx billion er 1000 gange større hos os end i USA).

Vi har tidligere betragtet tallene: 1, 2, 3, 4, 5, 10, 100, 1.000 (si 1-3 og si 2). De resterende er:

六 liù = 6, et hoved + en tværstreg + to ben: ligner en mand uden krop der løber.

七 qī = 7, ligner et 7-tal med tværstreg der er drejet rundt på hovedet.

八 bā = 8, ligner 2 simple streger der stræber opad som et babelstårn.

九 jiǔ = 9, ligner et h med en udvendig stampende fod.

万 wàn = 10.000, ligner et h med flad hat med en indvendig stampende fod.

亿 yì = 100.000.000, fra det skæve T persontegn gennem hele alfabetet frem til Z.

零 líng = 0 (nul)

Det komplicerede skrifttegn for 0 er her medtaget for fuldstændighedens skyld.

(Med opvækst ved landbrug: en malkepige med flad kasket, udstrakte arme med afslappede hængende hænder, 4 bryster (eller deller), har lige rejst sig fra den væltende malkeskammel så hun er ved at tabe underbukserne i den ene side). Vores trøst: kineserne skriver i stedet for ofte vores: 0.

两 liǎng = 2

2 cirkusartister med flade hatte laver opvisning på et tæppebanke-stålstativ.

Tallet 2: i korrekt kinesisk benyttes 两 liǎng = 2 i stedet for 二 èr = 2 når der bagefter kommer et måleord eller tilsvarende, fx:

两个人 liǎng gè rén = 2 personer

Det gælder kun for 2, ikke for 12 og 22 osv: 二十二个人 èr shí èr gè rén = 22 personer

两亿二千万 = 220.000.000

一万一 = 11.000

三千一 = 3.100

一 yāo = 1

一 yī = 1 udtales yāo når man opremser en samling tal fx i et telefonnummer eller busnummer.

(Det siges at være for at tydeliggøre forskellen i lyden på 一 yī = 1 og 七 qī = 7).

号	号
hào	háo
dato, nummer	råbe

Vi ser en talerstol med en taler som en stor mund 口 kǒu der råber numre og datoer (si 1-7).

口号 kǒuhào = slogan (p 1-7) 号叫 háojiào = råbe (si 1-2)

Dato udtrykkes som: nummer måned derefter dag, fx:

十二月二十五号 shíèr yuè èrshíwǔ hào = 12 måned 25 dato, dvs. 25. december

年
nián
år

På den øvre halvdel af en lodret stolpe sættes 3 tværpinde for de 3 normalår og skudår markeres til venstre på de 2 øverste pinde med en lille lodret og en lille skrå pind.

Årstal udtrykkes ved at nævne de 4 cifre hver for sig som tal fra 0 til 9, fx:

二零一二年 èr líng yī èr nián = 2012 år, dvs. år 2012.

Dato udtrykkes som år, måned, dag. Fx 31. august 1976 hedder:

一九七六年八月三十一号 yī jiǔ qī liù nián bā yuè sānshíyī hào = 1976 år 8 måned 31 dato, det samme som 1976.08.31 efter EU regel.

几
jǐ

hvor mange, adskillige

En er ved at gå til venstre, en anden til højre, og de dækker over flere, hvor mange er der?

几月 jǐ yuè = hvilken måned

几号 jǐ hào = hvilken dato

(Her benyttes 几 jǐ selv om svaret kunne være 31, dvs. noget over 10, som ofte er grænsen for 几).

今天
jīntiān
i dag

今 jīn: vi ser stævnen af en frugtbaad med parasol over som kommer til flodmarked i dag.

天 tiān = dag (si 1-4).

今天几月几号 jīntiān jǐ yuè jǐ hào = hvilken dato er det i dag?

今年 jīnnián = i år

九天 Jiǔtiān = i den 9' himmel (den højeste) (si 1-4). (Hos os i vest er den 7' himmel den højeste).

七十二行 qī shí èr háng = alle slags beskæftigelser (p 8).

五花八门 wǔ huā bā mén = stor variation, mangeartet (si 9, 1-7).

九牛一毛 jiǔ niú yì máo = et hår fra 9 oksehuder = det forslår som en skrædder i helvedet!

GEOGRAFI

I geografiske navne fx på nogle af Kinas provinser og storbyer indgår øst, vest, syd, nord, samt floder og søer. (I Kina er der storbyer og kulturbyer større end Paris og Rom og provinser (= delstater) med flere indbyggere end Storbritannien).

De 4 verdenshjørner har ikke de mest simple skrifttegn:

西	东	北	南
xī	dōng	běi	nán
vest	øst	nord	syd

Vi har tidligere si 1-10, 1-11 haft vest og øst.

Det kolde nord 北 běi er vist ved et par nøgne udgåede træer.

Syd 南 nán: i Kina åbner man helst sit hus med dør mod syd: en lille mand står inde i en muråbning med en korsformet lampe over og ser mod syd (se fx 门 mén = dør si 1-7, der delvist ligner). Han står med udstrakte arme og har flad hat med 2 fjer på.

På kinesisk siger man fx: vest-nord: 西北 xīběi = nordvest, og øst-syd: 东南 dōng nán = sydøst.

东西 dōngxī = ting.

川
chuān

vandløb, å, bæk, flod, fladt land / kort udtryk (abbrev.) for 四川 Sìchuān

3 lodrette streger viser vandløb på vej ned af skråningen.

四川 Sìchuān, provins mod vest (ikke det fjerne vest), 80 mill indb.

四川 Sìchuān var den første provins til at få mere end 100 mill indb.

Så blev 重庆市 Chóngqìng Shì (se si 16) udskilt fra 四川 Sìchuān som en selvstyrende 市 shì (ligesom Běijīng Shì), en storby med et tilhørende landområde 市 shì dobbelt så stort som Danmark. 重庆市 Chóngqìng Shì benævnes undertiden som verdens største by, med 30 mill indb., men det er så inklusive et stort landområde med bymæssig status.

100 million = 一亿 yī yì = 1 0000 0000 er et mere "rundt" tal på kinesisk end i vesten (se si 12).

重 庆
Chóngqìng

庆 qìng = fejre (celebrate), består af: 大 dà = stor inde under tegnet 广 guǎng = bred, dvs. to store ord til denne store by.

重 chóng = gentage / igen: ligner en stor stige med en lodret stolpe fra jorden op til himlen: med trin af tværestreger der gentages til 5 streger + en kasse omkring midtertrinet.

Så her langt oppe af 长江 Chángjiāng = Yangtze floden kom vi igen til en meget stor by.

水
shuǐ
vand

Vandet i vandløbet 川 chuān er standset op så de 3 streger er krøllet til et K med spejlrefleks, med et K som i Kilde.

黄
huáng
gul

En lille gul pakke med 2 ben og flad hat pyntet med 2 kors

河
hé
flod

Ved 江 jiāng = flod (si 1-18) har vi vandstrint på en stålbjælke bro over floden. Her ved 河 hé har vi vandstrint på en træbjælkebro: et fladt brodæk står på en stolpe med en vandret □ bjælke. Vandstrint-tegnet er et såkaldt radikal-tegn der ofte indgår i skrifttegn for noget med vand. (Radikal-tegnet er af betydning ved læsning af kinesiske skrifttegn og ved brug af ordbog).

黄河 Huánghé = Den gule flod (kinesisk kulturs oldtids-vugge)

河口 hékǒu = flodmunding (river mouth) (si 1-7)

河水 héshuǐ = flodvand

江河 jiānghé = floder (rivers) (si 1-18)

河山 héshān = landområde (land, territory) (si 1-6)

江山 jiāngshān = landområde, landskab (land, landscape) (si 1-18, 1-6)

山川 shānchuān = landområde, landskab (land, landscape) (si 1-6, si 14)

火山 huǒshān = vulkan (si 7, si 1-6)

运河 yùnhé = kanal:

运
yùn

bære, transportere

En lille mand som et "i" med kasket går og trækker med en overdækket pram med vores skriverembedsmand fra tidligere (si 4 公 gōng, se også si 8 去 qù).

湖
hú
sø

Består af en kasse med kors på mellem vandstrint og tegnet for måne: en lille mand som et kors står oppe på en kasse for bedre at se månen ved søen.

西湖 Xīhú = Vestsøen ved 杭州 Hángzhōu (bl.a. lovprist af Marco Polo):

杭

Háng

familienavn Háng / eller forkortet udtryk (abbrev.) for byen:

杭州 Hángzhōu (3 streger vandløb + 3 diǎn-prikker søer, se si 1-18).

杭 Háng som et svalende træ 木 mù ved en stiliseret overdækket bro.

海

hǎi

hav

4 containere er stablet på et skib med overdækning, og med vandstrint symbolet.

黄海 Huánghǎi = Det Gule Hav (si 15)

上海 Shànghǎi = fx hvor man stiger på havet / hvor havet begynder (si 1-11)

海口 hǎikǒu = havn (si 1-7)

下海 xiàhǎi = stå til søs, handelsmand, selvstændig (si 1-11)

林海 línhǎi = overmåde stor skov (si 1-8)

京

jīng

hovedstad

Den firkantede kejser spadserer i hovedstaden med sin brede hat med kvast og i sin kjortel med vidde.

南京 Nánjīng = den tidligere syd-hovedstad

东京 Dōngjīng = Tokyo ("øst hovedstad")

北京 Běijīng = nord hovedstad

北 大

Běi Dà

Peking University

北京 话

Běijīng huà

Beijing dialect

北京 时间

Běijīng Shíjiān

Chinese Standard Time

市

shì

storby (city), marked

På markedet ser vi ind på en firkantet bod med skærmtag over.

市

shì

市 shì (municipality)

tilhørende 市 shì areal

selve storbyen, indb.

(fra FN 2010)

北京市

Běijīng Shì

20 mill indb

17.000 km²

11 mill.

上海市

Shànghǎi Shì

23 mill indb

6.000 km²

16 mill.

重庆市

Chóngqìng Shì

29 mill indb

80.000 km²

7 mill.

Nogle kinesiske provinser:

(se bl.a. si 1-18)

人口 rénkǒu = indbyggere (mill.)

四川 Sìchuān = 4 floder	80	
河北 Héběi = nord for floden 黄河 Huánghé	70	
河南 Hénán = syd for floden 黄河 Huánghé	100	
江西 Jiāngxī = vest på floden 长江 Chángjiāng	50	
湖北 Húběi = nord for søen	60	
湖南 Húnán = syd for søen	70	
广东 Guǎngdōng = bred øst	110	
广西 Guǎngxī = bred vest	50	(autonom)
山东 Shāndōng = øst for bjerge	100	
山西 Shānxī = vest for bjerge	40	
海南 Hǎinán = syd hav	9	(sydlig tropeø)

Nogle kinesiske byer:

北京 Běijīng = nord hovedstad	11
上海 Shànghǎi = ved havet	16
重庆 Chóngqìng = igen fejre (celebrate)	7
广州 Guǎngzhōu = bredt distrikt (= Canton)	9
西安 Xī'ān = vest fredelig	4
南京 Nánjīng = syd hovedstad	4
杭州 Hángzhōu	3

山东 Shāndōng = øst for 太行山 Tàihángshān, og 山西 Shānxī = vest for 太行山 Tàihángshān:

太行山
Tàihángshān

”Den største række bjerge”. Tàiháng bjergene på grænsen mellem 河北 Héběi og 山西 Shānxī.
(太, 行, 山 se side 1-4, 8, 1-6)

西湖 Xīhú = Vestsøen

天山 Tiān Shān = De Himmelske Bjerge, i Vestkina

京 杭 大 运 河

Jīng Háng Dà yùn hé

Kejserskanalen, Den Store Kanal, længde = 1777 km

大运河 Dà yùn hé = stor kanal, fra 京 Jīng til 杭 Háng, fra 北京 Běijīng til 杭州 Hángzhōu.

Verdens længste menneskeskabte kanal, påbegyndt for 2.500 år siden. Store dele bygget i årene 600. Blev fra år ca. 1000 efterhånden udstyret med skibsluser efter dets kinesiske opfindelse, til afløsning af de besværlige og arbejdskrævende ramper.

Nogle korte læseøvelser til hæfte 2 ("99 simple skrifttegn")

side 2-3:

中国人说汉语	Zhōngguó rén shuō Hànyǔ	Kineserne taler kinesisk
他们有电脑	tāmen yǒu diànnǎo	De har en computer

si 4-5:

听说公园太小	tīngshuō gōngyuán tài xiǎo	Det siges at parken er for lille
--------	----------------------------	----------------------------------

si 6-7:

上午十点五分,	shàngwǔ shí diǎn wǔ fēn,	Om formiddagen kl. 10:05
你的主时时下火车	nǐ de zhǔ shíshí xià huǒchē	stiger din vært altid ud af toget

si 8-9:

果是无用,	guǒ shì wú wúyòng,	Frugterne er uden undtagelse ubrugelige,
行人有白花	xíng rén yǒu bái huā	og fodgængerer havde en hvid blomst

si 10-11:

先山羊生吗?	xiān shānyáng shēng ma?	Vil bjerggæden først føde?
--------	-------------------------	----------------------------

si 12-13:

她的生日是几号?	tā de shēngrì shì jǐ hào?	Hvilken dato har hun fødselsdag?
----------	---------------------------	----------------------------------

si 14-15:

飞机运大东西来湖	fēijī yùn dà dōngxī lái hú	Fly transporterer store ting til søen
----------	----------------------------	---------------------------------------

si 16-17:

海南有九百万人口	Hǎinán yǒu jiǔbǎiwàn rénǔ	Hainan har 9 mill indbyggere
----------	---------------------------	------------------------------

si 18:

汉语我说不好,	Hànyǔ wǒ shuō bù hǎo,	Jeg taler ikke så godt kinesisk,
可是她哥哥才干	kěshì tā gēge cáigàn.	men hendes storebror er kompetent.
丁文明也是天才	Dīng Wénmíng yě shì tiāncái	Dīng Wénmíng har også talent
他是大学生	tā shì dàxuéshēng	han studerer på universitetet

明天有雨	míngtiān yǒu yǔ	Det vil regne i morgen
是不是大雨?	shì bú shì dà yǔ?	Vil det styrtregne?
小雨	xiǎo yǔ	Nej det vil bare dryppe lidt
行	xíng	OK, det går an

你是今天去的?	nǐ shì jīntiān qù de?	Rejste du i dag?
我是早上去的	wǒ shì zǎoshang qù de	Jeg tog af sted i morges
你坐火车去北京吗?	nǐ zuò huǒchē qù Běijīng ma?	Tager du toget til Běijīng?
我开车去, 去两个小时	wǒ kāichē qù, qù liǎng gè xiǎoshí	Jeg tager bilen, det tager 2 timer
我去北京买东西	wǒ qù Běijīng mǎi dōngxī	Jeg tager til Běijīng for at shoppe
我是在北京买的	wǒ shì zài Běijīng mǎi de	Jeg købte det i Běijīng

我马上来	wǒ mǎshàng lái	Jeg skal straks være der
东西是好吗?	dōngxī shì hǎo ma?	Er tingene OK?
不行, 床是太长,	bù xíng, chuáng shì tài cháng,	Nej, sengen er for lang,
毛巾不是白可是黄	máojīn bú shì bái kěshì huáng	og håndklæderne er ikke hvide men gule

Skrive-øvelse: PRÆSENTATION, fx af mig selv:

你们好!	nǐmen hǎo!	Goddag! (til mere end én person)
我姓 Jensen	wǒ xìng Jensen	Jeg hedder Jensen (efternavn)
我叫 Niels,	wǒ jiào Niels,	Jeg hedder Niels (fornavn),
叫 Jensen Niels	jiào Jensen Niels	hedder Jensen Niels
我住在 Virum	wǒ zhù zài Virum	Jeg bor i Virum
我是学生	wǒ shì xuéshēng	Jeg er studerende
我学中文	wǒ xué Zhōngwén	Jeg studerer kinesisk sprog og litteratur
四月十二号是我的生日	sì yuè shíèr hào shì wǒ de shēngri	Jeg har fødselsdag den 12' april
我妈妈是农民	wǒ māmā shì nóngmín	Min mor er landmand
我公公是农民	wǒ gōnggōng shì nóngmín	Min farfar var landmand
我太公是农民	wǒ tài gōng shì nóngmín	Min oldefar var landmand
我哥哥是工人	wǒ gēgē shì gōngrén	Min storebror er arbejder
我太太是大夫	wǒ tàitài shì dàifu	Min kone er læge
我们有女儿, 有儿子	wǒmen yǒu nǚ'ér, yǒu érzi	Vi har en datter og sønner
他们也姓 Jensen	tāmen yě xìng Jensen	De hedder også Jensen til efternavn

(Det blev til mange gange at øve at skrive 我 wǒ = jeg, nok ikke et skriftegn det ellers var oplagt at inkludere blandt de 50 nemmeste fra hæfte 1!)

你好!	nǐ hǎo!	Goddag! (til én person)
你好吗?	nǐ hǎo ma?	Hvordan har du det?
我好	wǒ hǎo	Jeg har det udmærket
我也好.	wǒ yě hǎo	Jeg har det også godt

EN KINESER hilser på:

早上好	zǎoshang hǎo	God morgen
我姓林	wǒ xìng Lín	Jeg hedder Lín
我是中国人,	wǒ shì Zhōngguó rén,	Jeg er kineser,
是北京人	shì Běijīng rén	fra Běijīng
林先生, 您好!	Lín xiānsheng, nín hǎo!	Goddag Hr. Lín!
他是你儿子吗?	tā shì nǐ érzi ma?	Er det Deres søn?
不是. 他是我的学生	bú shì. Tā shì wǒ de xuéshēng	Nej, han er min elev
他叫王海	tā jiào Wáng Hǎi	Han hedder Wáng Hǎi (Hai Wang)
他是广东人	tā shì Guǎngdōng rén	Han er fra Guǎngdōng provinsen

Lær fx nogle af disse korte simple sætninger eller tilsvarende til en præsentation og hilsen.

好运	hǎo yùn!	Held og lykke, Good luck!
----	----------	---------------------------

LÆSEØVELSER FRA DET FØRSTE HÆFTE: **Kinesisk med 50 nemme skrifttegn.**

På forsiden af hæftet står den simple kinesiske skrift:

三个大人入山	sān gè dà rén rù shān	3 store mennesker gik ind i bjergene
太人工土木	tài dà réngōng tǔmù	en meget stor menneskeskabt konstruktion

Disse skrifttegn er i hæftet forklaret dels direkte og dels ved en skridtvis fremgangsmåde fra det simple tegn til det mere udbyggede.

Læseøvelser.

I hæfte 1 er der yderligere nogle læseøvelser, og her følger mine oversættelser:

si 4:

十二个大人叫大夫	shí èr gè dà rén jiào dàifu	12 voksne mennesker (adults) kalder på en læge
----------	-----------------------------	--

si 6:

四月明日笑	sì yuè míng rì xiào	i april smiler den skinnende sol
-------	---------------------	----------------------------------

si 8:

十月林太太卖小木	shí yuè lín tàitai mài xiǎo mù	i oktober sælger fru Lin (Skov) et lille træ
----------	--------------------------------	--

si 11:

冬王上车哭	dōng wáng shàngchē kū	en vinter steg kongen ind i bilen og græd
-------	-----------------------	---

si 13:

毛夫人买白毛巾	Máo fūren mǎi bái máojīn	fru Máo køber hvide håndklæder
---------	--------------------------	--------------------------------

si 15:

有三千一百四十二个太大工人出入白山	yǒu sān qiān yī bǎi sì shí èr gè tài dà gōngrén chū rù bái shān	der var 3.142 meget store arbejdsmænd som gik ind og ud af de hvide bjerge
-------------------	---	--

si 16:

白天小子坐学中文字	báitiān xiǎo zǐ zuò xué Zhōngwén zì	om dagen sidder den lille søn og studerer kinesiske skrifttegn
-----------	-------------------------------------	--

si 18:

工人在广州有广手	gōngrén zài Guǎngzhōu yǒu guǎng shǒu	arbejdere i Guǎngzhōu har brede hænder
----------	--------------------------------------	--

Hæfte 1 med disse læseøvelser har i den engelske udgave været til gennemsyn i 南京 Nánjīng hos Danmarks Tekniske Universitets samarbejdspartner adjungeret professor 田 Tián.

Det blev starten til at skrive 3 hæfter sammen med det formål at vi i vesten blev introduceret til forholdsvis enkelt at lære 148 grundlæggende kinesiske skrifttegn.

Nogle korte kinesiske sætninger og dialoger af: 田 Tián. Hæfte 3 skrifttegn er medtaget:

王平的家在南京。	Wáng Píng de jiā zài Nánjīng.	Wang Pings hjem er i Nanjing.
春天很多花开。	chūntiān hěnduō huā kāi.	Mange blomster åbner sig om foråret.
夏天常常下雨。	xiàtiān chángcháng xià yǔ.	Det regner tit om sommeren.
秋天有太多果子。	qiūtiān yǒu tàiduō guǒzi.	Der er vældig mange frugter om efteråret.
冬天有时下雪。	dōngtiān yǒushí xià xuě.	Det sner sommetider om vinteren, (雪 xuě = sne).

请问，王平在家吗？

qǐngwèn, Wáng Píng zài jiā ma?

Undskyld, er Wang Ping hjemme?

在。你是谁？

zài. nǐ shì shuí?

Ja. Hvem er du?

我是王平的朋友，我叫江明。你是谁？

wǒ shì Wáng Píng de péngyǒu, wǒ jiào Jiāng Míng. nǐ shì shuí?

Jeg er Wang Pings ven, jeg hedder Jiang Ming. Hvem er du?

我是王平的哥哥，请进。

wǒ shì Wáng Píng de gēge. qǐngjìn.

Jeg er Wang Ping's bror, kom indenfor.

谢谢。

xièxie. / Tak.

果多少元一斤？

guǒ duōshǎo yuán yījīn?

Hvor mange yuan koster et pund frugt?

三元一斤，您要多少？

sān yuán yījīn, nín yào duōshǎo?

3 yuan pr pund, hvor mange pund ønsker du?

我要三斤。

wǒ yào sānjīn.

Jeg vil gerne have 3 pund.

好的，这是三斤。您还要花吗？

hǎode, zhè shì sānjīn. nín hái yào huā ma?

Godt, her er 3 pund. Ønsker du også nogle blomster?

不要了，谢谢。

búyào le, xièxie.

Nej tak.

请问，你认识这个字吗？

qǐngwèn, nǐ rènshi zhège zì ma?

Undskyld, kender du dette skrifttegn?

这个字是好，它是一个汉字。

zhège zì shì hǎo, tā shì yíge hànzi.

Dette her skrifttegn er hao, det er et kinesisk skrifttegn.

谢谢，你认识那个字吗？

xièxie, nǐ rènshi nàge zì ma?

Tak. Og kender du det der skrifttegn?

那也是一个汉字，可是我不认识那个字。

nà yě shì yíge hànzi, kěshì wǒ búrènshi nàge zì.

Det der er også et kinesisk skrifttegn, men jeg kender ikke det skrifttegn.

还是谢谢你了，明天我去问汉语老师。

háishì xièxie nǐ le, míngtiān wǒ qù wèn hànyǔ lǎoshi.

Tak alligevel. Jeg spørger kinesisklæreren i morgen.

明天是九月三十号吗？

míngtiān shì jiǔyuè sānshí hào ma?

Er det den 30. september i morgen?

不是，明天是十月一号。

búshì, míngtiān shì shíyuè yīhào.

Nej i morgen er det den første oktober.

你明天上学吗？

nǐ míngtiān shàngxué ma?

Skal du i skole i morgen?

不，明天是国庆节，我要和哥哥去长城。你要去哪？

bù, míngtiān shì guóqīngjié, wǒ yào hé gēge qù chángchéng. nǐ yào qù nǎ?

Nej, i morgen er det nationaldag fredag, så jeg tager til Den Kinesiske Mur med min bror.

Hvor tager du hen?

(长城 chángchéng = Den Kinesiske Mur: se dette ekstra ord nederst side 19 i hæfte 3).

我在家写本子。

wǒ zàijiā xiěběnzi.

Jeg vil være der hjemme og skrive et hæfte.

你要和我们去长城吗？

nǐ yào hé wǒmen qù chángchéng ma?

Vil du med os til Den Kinesiske Mur?

好的。

hǎode.

Ja tak, gerne.

今天天气很好。

jīntiān tiānqì hěnhǎo.

Det er en fin dag (fint vejr) i dag.

是的，太阳很大，风很小。

shìde, tàiyang hěn dà, fēng hěn xiǎo.

Ja, solen skinner, og der er næsten ingen vind.

(太阳 tàiyang = sol).

你今天去哪里？

nǐ jīntiān qù nǎlǐ?

Hvor tager du hen i dag?

我去公园看花，听说花很美。你呢？

wǒ qù gōngyuán kàn huā, tīngshuō huā hěn měi. nǐ ne?

Jeg tager i parken og ser på blomster, det siges at blomsterne er vældigt smukke. Hvad med dig?

我要和朋友去书店买书。我先走了，明天见。

wǒ yào hé péngyǒu qù shūdiàn mǎishū. wǒ xiān zǒu le, míngtiān jiàn.

Jeg tager til boghandleren sammen med min ven for at købe bøger.

Jeg tager først af sted, vi ses i morgen.

明天见。

míngtiān jiàn. / Ja på gensyn i morgen.

(I den engelske udgave af dette hæfte ses den direkte oversættelse ved 田 Tián).

Kinesiske skrifttegn: 50 næste tegn
+ 35 andre vigtige tegn 中 Hæfte 2

Niels Mejlhede Jensen, (www.mejlhede.dk)
田 Tián (English: Qian Tian), 2013

汉语五唱说话电脑听斤

Hàn yǔ wǔ =5 chàng shuō huà diàn nǎo tīng jīn
si2 3 4

公里米共园元分民币平

gōng lǐ mǐ gòng yuán yuán fēn mín bì píng
5

早午主住床用点时间火

zǎo wǔ zhǔ zhù chuáng yòng diǎn shí jiān huǒ
6 7

飞机行来去无开关雨伞

fēi jī xíng / háng lái qù wú kāi guān yǔ sǎn
8 9

果李花马妈吗羊农历生

guǒ lǐ huā mǎ mā ma yáng nóng lì shēng
10 11

姓先牛号年几今北南川

xìng xiān niú hào / háo nián jǐ jīn běi nán chuān
(11) 13 14

重庆水黄河运湖杭海京

Chóng qìng shuǐ huáng hé yùn hú Háng hǎi jīng
15 16

市可丁哥只才课

shì kě dīng gē zhǐ / zhī cái kè
(16) 18

六七八九万亿两零0

Nye tal: liù 6 qī 7 bā 8 jiǔ 9 wàn 10000 yì 10⁸ liǎng 2 líng = líng
si12